

Образецъ № 1 составленный согласно утвержденного
г. Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ 13-го мая 1897 года
нормальнаго Устава при участіи въ Общихъ Собраніяхъ
всѣхъ членовъ Общества.

Уставъ

Моонскаго Общества Потребителей

въ Эзельскомъ уѣздѣ, Лифляндской губ.

Muuh Ostuühisuse
põhjuskirj

Muhumaal, Viivi kubermangus.

Kuresaares.

Trükitud T. Viim'i trükitojas, Kohtu uul. 8.
1908.

Образцы 1-го издания 1897 года
Министерства Народного Просвещения
С. Петербург, 1897

ЧАСТЬ

Министерство Народного Просвещения

С. ПЕТЕРБУРГ, 1897

Министерство Народного Просвещения

1897

Министерство Народного Просвещения

С. ПЕТЕРБУРГ, 1897
Министерство Народного Просвещения
Архив-библиотека

1966:4884

Министерство

С. ПЕТЕРБУРГ, 1897

1908

Ühise eesmärk, õigused ja kohused.

§ 1.

Muhu ostuühisus Saaremaal Liivi kubermangus, asutatakse selle otstarbega, et oma liikmetele võimalikult odava hinnaga, ehk jälle parajate turuhindadega kõiksugusi tarbe- ja koduses majapidamises pruugitavaid asju kätte muretseda ja oma liikmetele võimalust anda ühise tegemise läbi saadud kasust hoiusummasid koguda.

Täheendus. Ühisusel on õigus sellekohase luba ja maksimal olevate määruste põhjal mitmesuguseid asutusi kaima panna, et liikmete elujärge kas varaliselt ehk kõlblikelt parandada ja tõsta.

§ 2.

Esimenes paragrahvis äratähendatud eesmärgi kättesaamiseks on ühisusel õigus:

- a) ladusid ja töökohtasid igapäevase elutarviduste ja tarbeasjade valmistamiseks, alalhoidmiseks ja müümiseks asutada ehk üürida;
- b) lepingut teha teiste isikutega ja asutustega ühise tegemises tarvisminewates rahalistes asjades ja neid kohustada ühisele mitmesuguseid tarbeasju ja elutarvidusi muretsema;
- d) enesele üleüldiste seaduste põhjal liikumata varandust omandada, mis ühisele oma eesmärgi kättesaamiseks tarvis on;
- e) muid ühisust eesmärgile wiivaid ettevõtteid sellekohasel lubal korda jaata.

§ 3.

Kaupa ja muud tarbeasju müüakse ühiseuse liikmetele jula raha eest ehk võlgu; võla tingimised määratakse pääkoosoleku poolt ära.

Täheendus. Selles § nimetatud kaupasid müüakse ka võõrastele isikutele, kuid ainult jula raha eest; müügi tingimised määratakse pääkoosoleku poolt ära.

§ 4.

Ühisus, tema asutused, kontorid ja agendid on kohustatud gildi-, kauplemise õiguse-, tolli-, margi-, ja muud üleüldiseid ja kohaseid maksusid maksma ja ühiseuse ettevõtete kohta antud koikide praegu maksimate ja edespidi selle asja kohta antavate riigi seadluste ja määruste alla heitma.

§ 5.

Ühisusel on oma pitser pealkirjaga.

Ühiseuse varandus.

§ 6.

Ühiseuse varandus on: 1) asjaajamise kapital ja 2) tagavara kapital.

§ 7.

Asjaajamise kapital kogutakse:

- a) liikmete ühisesesse sisseastumise maksudest (§ 13);
- b) ühiseuse liikmete osamaksudest (§ 13); — ja
- d) laenudest, mida ühiseuse valitsus pääkoosoleku äramääramise järele teeb.

Täheendus. Üleüldine laenude summa ei tohi mitte sisseastumise maksude ja osamaksude kapitali summast suurem olla.

§ 8.

Asjaajamise kapital tarvitatakse ühijuse kaubanduslike tegemuse ja jooksvate arvete maksmise pääle ära.

§ 9.

Tagawara kapital kogutakse:

- a) igaaastastest ühijuse tegemuse läbi saadud puhtast kasust ära määratavatest summadest (§ 55);
- b) ühijuse põhjuskirjade ja liikmete arveraamatute müümisest saadud summadest (§ 15);
- d) mured-kopikatest, mis kasu jagamise juures wäljaandmata jääwad (IV tähendus § 55 juurde);
- e) tagawara kapitali protsentidest (§ 11), — ja
- g) muudest juhtumatest sissetulekuteft.

§ 10.

Tagawara kapital tarwitatakse ainult kahjude katmiseks, mida ühijus omas tegemuses ette äranagemata juhtumiste pärast kandma peab.

§ 11.

Tagawara kapital wahetatakse pääkoosoleku määrust mööda kas riigi-, ehk riigivalitsuse poolt finnitatud wäärt-paberiteks ümber ja hoitakse riigi pangas, selle kontorites ja jaoakondades ehk, sellekohase lubaga, renteides alal. Tagawara kapitali wõib ühijuse liikmete pääkoosoleku otsuse järele üksnes selleks äramääratud otstarbeks tarwitada (§ 10).

Ühijuse kokkusead, tema liikmete õigused ja kohused.

§ 12.

Ühijuse liikmeteks wõetakse mõlemast sugust isikuid wastu, kes joowi awaldawad, ühijuse põhjuskirja alla ennaft heita.

Täheendus 1. Ühijuse liikmete arv on määrata.

Täheendus 2. Ühijuse liikmeteks ei võeta vastu:

- a) õpeasutuste kasvandikku;
- b) tegemas teenistuses olevad alamvälisi ja
- d) isikuid, kelle õigused kohtu otsuse järel kitsendatud on.

§ 13.

Iga ühijuse liikmeks astuja isik maksab:

- a) sisseastumise maksu üks (1) rubla ja
- b) osamaksu kümme (10) rubla suuruses.

Täheendus. Osamaksu võib korraga eht pääkoosoleku poolt ära määratud tähtaegadel osakaupa ära maksta.

§ 14

Osamaksude arvu, mis ühel liikmel olla võib, määrab pääkoosolek ära.

§ 15.

Igale ühijuse liikmele antakse ühijusesse astumise korral valitsuse poolt pääkoosolekul äramääratud hinna eest üks põhjustiri ja üks arveraamat, millesse liikme sisseastumise summad, tarvitatud kauba väärtus, osamaksude päale langemad kasuosal (diwidend) ja tarvitatud kauba ostukasu (prämie), niisama ka temale ühijuse kassast väljamaksetud summad üles tähendatakse.

Täheendus. Iga liikme aastase kauba tarvitamise üle peetakse ühijuse asutuses iseäraline arve.

§ 16.

Igal liikmel on ühijuse pääkoosolekutel üks hääle, selle päale vaatamata, kui palju temal osamaksusid on; oma hääle õigust teisele edasi anda ei või tema mitte.

Täheendus 1. Alaealistel ühijuse liikmetel ei ole pääkoosolekul hääleõigust ja ei või neid mitte ühijuse walitjuse liikmeteks walida.

Täheendus 2. Liikmed, kelle kasudesse ühijuse tegewusesse käiwad küsimused (kauba muretssemise, ruumide kürimise ja mitmesuguste kaubalepingute üle) puutuwad, ei wõta mitte selle otsustamisest osa.

§ 17.

Liikmed wõiwad osamaksusid walitjuse teades kas ühijuse liikmetele ehk ka wõerastele isikutele, kellel liikmeks saamiseks takistust ei ole, edasi anda; niisugusel korral on wõõras isik kohustatud sisseastumise maksu maksuma.

Täheendus. Sisseastumise maksu ei anta liikmetele ei wabatahtlikult lahkumise, ega ka ühijusest wäljaheitmise korral tagasi.

§ 18.

Rahjusaamise korral wastutab igaüks ühijuse liige ainult ühijuse kasjas olewa osamaksu kapitaliga ja ei ole liikmel pääle selle mingit muud isiklikku wastutamist, ega wõi tema käest ühijusesse puutuwates asjades muud lisamaksu nõuda.

§ 19.

Liiget, kes oma maksusid (§§ 3 ja 13) ühijuse kasjasse korralikult ei tasu, võib pääkoosolek walitjuse ettepanekul ühijuse liikmest wälja heita.

§ 20.

Pääle korratuma maksu maksmise võib liikme ühijusest wälja heitmiseks põhjust anda kangekaelne põhjuskirja vastu tõrkumine ja ühijuse kasudele meelega kahjutegemine.

§ 21.

Ühijusest wäljaheitmine sünnib $\frac{2}{3}$ pääkoosolekul olevate liikmete hääle otsuse järele; pääkoosolek on kohustatud wäljaheidetawa liikme wabandawaid seletusi enne otsuse tegemist läbi kuulama, kui wäljaheidetaw ise seda soovib.

§ 22.

Kõikidele liikmetele, kas wäljaheidetutele ehk wabatahtliselt lahkunutele, niisama ka mitme osamaksu omanikkudele maksab ühijuse walitsus nende poolt sellekohase eelteate saamise järele osamaksud ühes kasuosadega (diwidend) ja ostukasudega (prämie), niisamuti ka poolitud osamaksud, pääle möödaläinud äriaasta aruande pääkoosoleku poolt finnitamist, tagasi, kui enne seda kõik arwed ühijusega diendatud ja ühijuse juhtunud kahjud lahkujate ja wäljawõtjate liikmete ülemääraliste osamaksudest maha arwatud on. Tagasimaksu tähtaja määrab pääkoosolek ära, mitte aga hiljemaks, kui kolm kuud aruande finnitamise päewast arwates.

§ 23.

Wabatahtliselt lahkunud ja korratuma maksude tasumise pärast wäljaheidetud liikmed wõiwad uuesti ühijuse liikmeteks heita, kui nad § 13 järele määratud kohuseliise osamaksu ja sisseastumise maksu ära maksawad; muudel põhjustel wälja heidetud liikmeid ei wõeta kunagi enam vastu.

T ä h e n d u s. Korratuma maksude tasumise pärast wäljaheidetud liikmed on kohustatud enne seda omad ühijusele wõlgnewad summad ära tasuma.

§ 24.

Liikme surma korral maksetakse tema osamaksud ühes kasuosadega ja ostukasudega tema pärijate kätte neil samadel tingimistel, mis wabatahtliselt wäljastujate kohta määratud on (§ 22).

Ühise tegevuse juhatamine.

§ 25.

Ühise tegevust korraldab ja juhib:

- a) Liikmete pääkoosolekud, — ja
- b) Eestseisus.

Pääkoosolek.

§ 26.

Pääkoosolekul on õigus, kui ta seda tarvilikuks arvab, ühise Eestseisuse kõrvale ka Nõukogu valida selle tegevus pääkoosoleku poolt finnitatava juhatusekirjaga ära määratakse.

§ 27.

Pääkoosolekud on tavalised ja erakorralised. Tavalised pääkoosolekud kutsutakse ühise valitsuse poolt üks kord aastas, mitte hiljem kui aprilli kuus, koku, möödaläinud aasta aruande ja tulude ning kulude tasakaalu läbi vaatamiseks ja finnitamiseks ja tuleva aasta kulude eelarve tegevuse korra ära määramiseks, ühtlasi ka valitsuse (§ 46) ja rewisjoni komisjoni liikmete (§ 53) valimiseks. Neil koosolekutel arutatakse ja otsustatakse ka muid asju, mis ühise valitsuse võimupiirist üle käivad, ehk mis ühise valitsuse poolt pääkoosolekule ette pannakse.

Täheendus. Ühelgi ühise liikmel ei ole õigust iseäraliste tähtsate põhjusteta pääkoosoleku poolt tema päale pandavate kohuste täitmise vastu tõrkuda.

§ 28.

Eakorralised pääkoosolekud kutsutakse kas ühise Eestseisuse enese äranägemise, rewisjoni komisjoni, ehk ka $\frac{1}{5}$ osa ühise liikmete nõudmise päale

kokku. Riisugune rewisjoni komisjoni eht ühifuse liikmete nõudmise, erakorralise pääkoosoleku kokku kutsumise üle, peab ühifuse eestseisuse poolt kahe nädala jooksul täidetama.

§ 29.

Pääkoosolek otsustab kõik selles põhjuskirjas tähendatud ühifusesse puutuvad küsimused, kuid tema otsusehese otsustamise alla käivad ühifuse kaubatõugude ja äri-suuruse äramääramine, liikumata waranduste omandamine, nendesamade müümine, wäljaüürimine ja pandiks panemine, niisama ka ühifuse ettevõtte laiendamine. Pääkoosoleku asi on abinõusid leida, kuidas wiisi kulusid, mis ettevõtte laiendamise ja liikumata waranduse omandamise läbi tõusnud, ära jaab tasuda. Pääkoosoleku otsustada on üleüldise weel kõik asjad, mis ühifuse walituse, rewisjoni komisjoni, üksikute liikmete, kuberneride eht sijemiste asjade ministeriumi poolt ette pannakse.

§ 30.

Pääkoosoleku koha, aja ja arutusele tulewad asjad annab ühifuse walitus liikmetele aegsasti teada; sellesama üle teadustab ta ka kohalise politsei ülemale ja paneb kuulutused koosoleku üle ühifuse ruumides wälja.

Tä h e n d u s. Pääkoosolekul tulewad ainult need küsimused ja asjad otsustamisele, mis koosoleku kutsejedelite pääl seisawad ja ühifuse põhjuskirjas määratud otsusehese töö-piiri puutuvad ning mille üle ka kohalise politsei ülemale teadustatud on.

§ 31.

Pääkoosolek loetakse maksmaks, kui temast mitte vähem kui $\frac{1}{5}$ kõigist ühifuse piirkonnas elawatest liikmetest osa wõtawad; aga liikmete ühifusest wälja-

heitmise, ühijuse ettevõtte laiendamise, asjaajamise kapitali suurendamise ehk vähendamise, põhjuskirja muutmise ehk täiendamise, ja ühijuse tegewuse lõpetamise küsimuse arutamise korral peab $\frac{2}{3}$ üleüldisest liikmete arvust koos olema. Pääkoosolekutel otsustatakse küsimusi olevate liikmete häälteenamusega, väljaarvatud selle § ülemal nimetatud küsimused, mille otsustamiseks $\frac{2}{3}$ koosolewate liikmete häälteenamus tingimata tarwilik on. Häälte tasakaalu korral lihtsa häälteenamusega otsustawate küsimuste juures võetakse see arwamine vastu, mille poole eesistuja hoiab.

Täheendus 1. Kõik walimised (§ 36 ja 53), niisama ka liikme väljahetmine (§ 21) toimetatakse kinnise balloterimise läbi; kõikides teistes juhtumistes määravad pääkoosolekud hääleandmise wiisi ära.

Täheendus 2. Kui pääkoosolek selle § tingimisi tähele pannes otsuseks on teinud põhjuskirja muuta ehk täiendada, siis pannakse see otsus määratud korras ühijuse walitsuse poolt riigi walitsusele ette, põhjuseid ja arwamisi ära seletades, mis niisugust muutmist ehk täiendamist tarwilikuks teewad.

§ 32.

Kui määratud koosolekule mitte seadusliku arwu liikmeid kokku ei tule, siis kutsutakse järgmine koosolek, mitte warem kui ühe nädala pärast uuesti kokku, ja loetakse koosolek otseuse mõimuliseks, selle päale waatamata, kui palju liikmeid kokku on tulnud; selle üle peab ühijuse walitsus kokkukutsumise sedelites teadustama. Niisugusel koosolekul võib ainult neid asju otsustada, mis eelminemas § iseäranis tähendatud, $\frac{2}{3}$ koosolewate liikmete häälte enamusega, aga teised lihtsa häälte enamusega. Pääkoosoleku poolt vastu võetud otsused on maksivad koosolewate kui ka puuduwate liikmete kohta.

§ 33.

Pääkoosolekul tulevad ainult ühijuse walitjuse läbi ettepanemad asjad arutusele, jellepärast peab iga liige oma soovvi kirjalikult ühijuse walitjusele kõige vähem 14 päewa enne koosolekut sisse andma. Kui ettepanek $\frac{1}{10}$ ühijuse liikmete poolt on tehtud siis on ühijuse walitus kohustatud seda oma armamise juurdelisamisega järgmisele pääkoosolekule ettepanema.

§ 34.

Pääkoosolek walib iga kord ühijuse liikmete keskel koosoleku juhataja ja protokollsi kirjutaja. Enne koosoleku juhataja walimist juhatab koosolekut ühijuse walitjuse esimees.

§ 35.

Pääkoosolekute otsused pannakse protokollsi, mis koosoleku lõpul kuuldamalt ette loetakse ja koosoleku juhataja, protokollsi kirjutaja, kõigi walitjuse liikmete ja kõige vähemalt kolme koosolewate lihtliikmete poolt alla kirjutatakse.

Ühijuse eestseisus, tema õigused ja kohused.

§ 36.

Ühijuse otsukohene asjaajamine on ühijuse eestseisuse käes, kes Muhus, Saaremaa kreisis, Viivi kubermangus asub. Eestseisuses on mitte vähem kui wiis liiget, keda ühijuse pääkoosolek ühijuse pärisliikmete hulgast kolme aasta pääle ametisse walib.

Lähen d u s 1. Eestseisuse liikmeteks võib walida isikuid, kellel ühijuses kõigewähemalt üks terve osamaks on.

Täheendus 2. Ühijuse eestseisjuse liikmete arv määratakse pääkoosoleku poolt ühijuse kaubanduslise tegemise suuruse järele, mille juures iga isikralise tegemiseharu juhatawuse jaoks isikraline eestseisjuse liige walitud wõib saada.

Täheendus 3. Liikmed, kes ühijusele kaupa müüwad ehk ühijusega ühejüguseid ärisid peawad, niisama ka ühijuse poobides müüateks on, ei wõi eestseisjuse liikmeteks walitud saada.

§ 37.

Eestseisjuse liikmete kauase ärawoleku, haiguse, surma ja enne ametiaja lõppu wäljaastumise tõrjadel walitakse pääkoosoleku poolt nende neiljamadel põhjustel ja jelsamal arwul asemikud, kellel eestseisjuse liikmete ametis olles kõik nende ametite kohused, õigused ja eesõigused on.

§ 38.

Igal aastal astub eestseisjuse liikmetest ja niisama ka nende asemikkudest üks aasta pärast nende walmist pääkoosoleku poolt määratud arv, esiotja liisu, pärast jeda aga ametiaja kestmise järele wälja, kuna lahkunute asemele uued eestseisjuse liikmed ja nende asemikud walitakse.

Täheendus. Lahkunud eestseisjuse liikmed ja nende asemikka wõib nende nõuusolemisel uuesti walida.

§ 39.

Eestseisjuse liikme ametisse astunud asemik jääb eestseisjuse liikmeks lahkunud eestseisjuse liikme ametiaja lõpuni, aga ka mitte kauemaks, kui asemiku enese ametiaja lõpuni.

§ 40.

Pärast aasta pääkoosolekut waliwad eestseisjuse liikmed iga aasta eneste keskest esimehe, tema asemiku, kassahoidja ja kirjatoimetaja.

Tähen d u s. Kasjahoija ja kirjatoimetaja ameti kohuseid võib ka üks isik täita,

§ 41.

Ühijuse tegewuse juhutamise eest võivad eestseisuse liikmed kas kindla palga ehk pääkoosoleku poolt ühijuse puhtast kasust määratud protsendilise tasu saada.

§ 42.

Ühijuse eestseisus korraldab kõiki ühijusesse puutuvaid äri- ja raha-asju. Tema kohusteks on:

- a) summade vastuvõtmine, väljaandmine, raha kui ka väärtpaberite hoidmine pääkoosoleku poolt määratud korra järele;
- b) raamatupidamise sisseseadmine ja arwepidamine, niisama ka § 51—53 põhjal aasta aruande, tulude ja kulude tasakaalu (balangs), eelarwe ja tegewuse kawa koostamine;
- d) ühijusele tarwis minewate isikute teenistusesse võtmine, nende ameti ja palga määramine niisama ka nende lahtilaskmine;
- e) tarbeasjade ja igapäewaste elutarwituste ostmine, müümine ja alalhoidmine ning nende hääduze järelwalwamine;
- g) walmistawate kaupade töu ja nende omandamise wiisi ära määramine (sula raha ehk wõlg);
- h) ühijuse ettevõtete korraldamine ja nende üle walitsemine;
- i) abinõude leidmine tarbeasjade ja igapäewase elu tarwituste hääduze tõstmiseks ja nende hindade alandamiseks;
- k) ühijuse tegewuse tarwilikkude ladude, korterite ja muude ruumide üürimine;
- l) ühijuse waranduste õnnetuste vastu finnistamine;

- m) maksmiseks väljaantavate ja vastuvõetavate vahetuste ja teiste tähtajaliste kohustuste talitus pääkoosoleku poolt ära määratud piirides;
- n) ühijuse nimel kaubamuretsemise lepingute ja tingimiste mahategemine;
- o) usalduse tunnistuse väljaandmine ühijuse teenistusesse määratud isikutele, ka nendele, kes pääkoosoleku poolt nendesse ametitesse määratud on;
- p) seadusliku aktide tegemine liikumata varanduse omandamise ja äraandmise üle;
- r) ühijuse uute liikmete vastuvõtmine, ja
- s) ühijuse liikmete pääkoosolekutele kokku kutsumine ja üleüldse kõikide ühijusesse puutuvate asjade juhatamine ja korraldamine pääkoosoleku poolt ära määratud piirides.

Ühijuse eestseisjuse ligem kord, õigused ja kohused määratakse juhatuskirja läbi ära, mida ühijuse liikmete pääkoosoleku poolt kinnitatakse ja ka muudetakse.

§ 43.

Ühijuse eestseisjus toimetab väljaandmised igaaastase pääkoosoleku poolt kinnitatud eelarve järele. Pääkoosolekul on õigus ära määrata, kui palju ühijuse eestseisjus eelarves määratud väljaminekutest rohkem väljaanda võib neil korradel, kui maksmist võimata on edasi lükata; iga niisuguse ülemääralise väljaande üle peab järgmisele pääkoosolekule aru antama.

§ 44.

Ühijuse eestseisjus kannab selle eest teäranis hoolt, et ühijuse asjaajamise kapital mitte tarvitamata ei seija; jeda filmas pidades walmawad eestseisjuse liikmed kauplemise järele ja panewad tähele missuguste kaupade järele küsitakse ja tarwitawad wabad summad wiibimata nõuetawate kaupade ostmise pääle, mis

ühisuse labudes puuduvad; kui kaupade muretssemist, mitmesuguseid olusid tähele pannes, mitte ajakohaseks ja kasulikuks ei või tunnistada, siis peavad vabad summad väärt-paberiteks ümber vahetatama ehk jälle pääkoosoleku äranägemist mööda ühesse kohalisesse laenuasutusesse jookswa arme pääle kasu kandma pandama.

§ 45.

Ühisuse eestseisus valmab waljusti selle järele, et kauba müümine ühisuse asutusest kõikidele kaubatarvitajatele ilma etteküsimiseta, mahatingimiseta ja ühesuguse hinna eest sünnib. Müüdawate kaupade hinnafiri seatakse ühisuse eestseisuse poolt kokku, kirjutatakse eestseisuse liikmete poolt alla ja pannakse ühisuse asutuses nähtawates kohtades ülesse. Kui kirja ülespanek tülikas on, siis tähendatakse hinnad asjade küljes ära.

§ 46.

Kirjawahetus ühisuse asjus toimetatakse ühisuse eestseisuse nimel, esimehe ehk ühe eestseisuse liikme allkirjaga.

§ 47.

Wekslid, ujalduse tunnistused, lepingud, ostu-kontrahid ja teised aktid, niisama ka summade laenuasutusest wäljanõudmised kirjutatakse kõige vähemalt poolte ühisuse eestseisuse liikmete poolt alla. Rahasummade, saadetuste ja dokumentide posti päält wastuwõtmine võib ühisuse eestseisuse liikme allkirjaga ja ühisuse pitsari pääle wajutamisega sündida.

§ 48.

Ühisuse eestseisus peab koosolekud tarwituste järele, aga ka mitte harwemalt, kui üks kord kuus. Koosoleku päewad, millest ka ühisuse liikmetele teadustatakse, määravad ühisuse eestseisuse liikmed wastastikku kokkuleppimise järele ära. Ühisuse eestseisuse

liikmete koosolekust võivad ka lihtliikmed pääkoosoleku lubaga osa võtta, aga ilma otjustama hääleõigusega. Eestseisuse koosolekute otjused on maksivad, kui nende otjustamisest pooled eestseisuse liikmed osa võtavad.

Eestseisuse koosolekute üle tehtakse protokollid ja firjutatakse kõikide koosolejate liikmete poolt alla.

§ 49.

Ühise eestseisuse otjused tehakse häälteenamuse järele; häälteenamuse puudusel toodakse otjustamata jäänud küsimus pääkoosolekule otjustamiseks ette, kellele ka kõik need küsimused, mille otjustamist ühise eestseisus ehk ka rewisjoni komisjon ühise liikmete ühisel nõusolemisel tarvilikuks arvavad, ette pannakse, ehk jälle need küsimused, mis ühise põhjuskirja ja pääkoosoleku poolt kinnitatud juhatuskirja järele ühise eestseisuse otjustamise alla ei käi.

Tä h e n d u s. Kui eestseisuse liige, kes ühise walitsuse otjusega rahul ei ole, oma lahkumise arvamise protokollis mõtnist nõuab siis on tema tehtud otjusest waba.

§ 50.

Ühise eestseisuse liikmed täidavad oma kohuseid üleüldiste seaduste ja selle põhjuskirja määruste järele. Seadusevastalise tegemise, oma võimupiirist ülemineku, tegemise oleku, ühise põhjuskirjast ja pääkoosoleku poolt tehtud määrustest ülesastumise korral langewad ühise liikmed üleüldiste seaduste põhjal wastutuse alla.

Tä h e n d u s. Ühise pääkoosolek võib liikmete häälteenamusega eestseisuse liikmeid enne nende ametiaja lõppu wahetada.

Ühisuse tegemise üle aruandmine, kasu jagamine ja kasuosa (dividendi) väljamaksmine.

§ 51.

Ühisuse tegemise aasta arvatakse jaanuari kuu esimestest päevast kuni teise jaanuari kuu esimese päevani. Ühisuse äriajamise ja tulude ning kulude tasakaalu üle seab ühisuse eestseisjus iga möödalanud aasta järele täieliku aruande loffku ja paneb tavalisele aasta pääkoosolekule läbiwaatamiseks ja finnitamiseks ette.

Tä h e n d u s. Kaks nädalat enne aasta-pääkoosolekut peavad eestseisuse raamatud kõigi arwetega, dokumentidega ja algupäraliste paberitega ühisuse liikmetele sellekohase joowi päale awatama.

§ 52.

Aruandes peavad täielikult järgmised pääpunktid seisma:

- a) äriajamise ja tagawara kapitali seis;
- b) üleüldine sissetulek ja väljaminek selle aja sees, mille kohta aruanne ette pannakse; niijama ka tarbeasjade walmistamine, ostmine ja müümine;
- d) ühisuses teeniwate isikute palga ja tegemise juhutamise muude kulude arwe;
- e) ühisuse tarmitusel ja tagawaras olemate kaupade arwe;
- g) teiste isikute ühijusele ja ühisuse teistele isikutele wõlgnewate summade arwe;
- h) kasu ja kahju arwe, — ja
- i) puhta kasu arwe ja selle ettemääratud ärajagamine.

§ 53.

Aruande ja tulude ja kulude tasakaalu läbitatsumiseks walib pääkoosolek ühijuse liikmete keskel aastat

waremalt kolme ehk enamliikmelise rewisjoni komisjoni, kelle liikmed ühijuse eestseisuses, ega muudes ühijuse juhatusesse puutuwates ametites tegewad ei ole. See komisjon on kohustatud mitte hiljem kui üks kuu aega enne eestulewat aasta-pääkoosolekut kokku tulema ja — pääle möödaläinud aasta aruande, tulude ja kulude tasakaalu, kõikide raamatute, arwete, dokumentide ja algupäraliste paberite, niisama ka ühijuse eestseisuse ja selle jaoskondade asjaajamise läbikatsumise — oma aruande ja tulude ning kulude tasakaalu oma arwamise juurde lijamisega ühijuse pääkoosolekule ette panema, kes siis kõige üle lõpulise otsuse teeb. Sellel komisjonil on õigus, kui ta tarwilikuks arwab ehk kui pääkoosolek temale jeda kohuseks teeb, kõiki kohalolewaid ühijuse warandusi ülewaadata ja rewideerida, aastast äritegewust, waranduse alalhoidmiseks tehtud kulusid läbi katsuda ja üleüldse kõiki tarwilikta uurimisi ühijuse kasude suuruse selgetstegeviseks, niisama ka õigeajalise ja kasulise ühijuse äritegewuse, tehtud kulude ja kõige ühijuse kaubaajamise üle ettemõtta. Ülemaal nimetatud nõudmise täitmiseks on ühijuse eestseisus kohustatud rewisjoni komisjonile kõiki abinõusid ja teesid juhatama. Sellesamale komisjonile pannakse esialgselt läbiwaatamiseks tulewa aasta eelarwe ja tegewuse kawa ette, mida komisjon oma arwamise juurdeliisamisega ühijuse pääkoosolekule ette paneb. Sellest lahus antakse komisjonile õigus tarwilise juhatamise korral ühijuse eestseisuse läbi erakorralise pääkoosoleku kokku kutset nõuda (§ 28).

Tä h e n d u s. Ühijuse tegewuse rewideerimine wõib Riigimaa kuberneri käsul ette wõetud saada, kui tema ühijuses ettetuulnud korratuste ja põhjustirja rikkumiste üle teateid on saanud.

§ 54.

Aasta aruanne ja tulude ning kulude tasakaal pannakse pääle pääkoosoleku poolt kinnitamist kolmes eksemplaris sijemiste asjade ministeriumi majanduslike

departamentide ja Liivimaa kubernerile ette; pääle selle mõib neid pääkoosoleku äranägemise järele, ajalehtedes avaldada.

§ 55.

Pärast pääkoosoleku poolt aruande finnitamist arvatakse aasta puhtast sissetulekust, se on, summast, pääle kulude ja kahjude maha võtmist, kui seda leidub, mitte vähem kui 10%. tagawara kapitaliks ja nii juur summa osamaksjude kasuosadeks (diwidend), et iga osamaksu rubla pääle mitte üle 10% aastas ei tule. Ülejäänud summa jagatakse, pääle walitsuse liikmetele protsendilise taju andmist, kui pääkoosolek seda otsustanud, mõrdliselt ühijuse liikmete wahel tarwitatud kauba hinna suuruse järele ära.

Täheendus 1. Pääkoosolekul on õigus osa puhtast kasust ühijuse liikmetele kasuliste otstarbete pääle määrata (§ 1 täheendus).

Täheendus 2. Pääle tagawara kapitali osamaksjude kapitali suuruseks kaswamist lõpetatakse protsentide arwamine ühijuse kasude tagawara kapitali hulka pääkoosoleku otsuse järele ära. Tagawara kapitali kogumine peab jälle algama, kui osa temast ära kulutatud on.

Täheendus 3. Kasuosad maksetakse üksnes terwete osamaksjude ja terwete kuude eest

Täheendus 4. Liikmete kasuosadeks maksetawad mürdokpidad arvatakse tagawara kapitali juurde.

§ 56.

Kasuosade wäljamaksmine sünnib kolme kuu jooksul pääle ühijuse eestseisuse poolt pääkoosolekule ette pandud aruande finnitamist.

§ 57.

Kasusa võib omaniku soovil mööda ühise kasusse uute osamaksude kogumiseks jääda. Kasusa mis eelminemas § nimetatud tähtajas väljaoetatud ei ole, arvatakse uute osamaksude kogumise summa hulka.

Täheendus. Kui liikme osamaksude kapital pääkoosoleku poolt § 14 põhjal määratud summa suuruseks on kasvanud, ei makseta ühise kasusse jäetud ülemääralise kasusa eest protsentid mitte.

Tulude harutamine ühise asjus, vastutamine ja ühise tegewuse lõpetamine.

§ 58.

Kõik ühise asjus ettetulewad tulid ühise liikmete, nende ja eestseisuse liikmete wahel, niisama ka tulid ühise eestseisuse liikmete ja ühise poolt walitud isikute ning erainimeste wahel diendatakse, kui mõlemad wastased pooled sellega nõus on, kas pääkoosolekul, ehk üleüldise kohtuorra järele.

§ 59.

Ühise wastutuse võim ulatab ühise päralt olevate liikwa ja liikumata waranduse ja kapitalide summa suuruseni.

§ 60

Kui arwete läbiwaatamise järele ette äranägemata juhtumiste pärast kulud tuludest suuremad on, siis tasutakse need tagawara kapitalist; tagawara kapitali puudusel wõetakse puuduw summa asjaajamise kapitalis olevatest liikmete osamaksudest. Sellel wiisil iga osamaksu wähenemise korral peawad need liikmed, kellel enam ühtegi terwet osamaksu ei ole, kui

nemad ühijuse liikmeteks soovivad jääda, oma osamaksud määratud suuruseni kõrgendama, pääkoosolekul igakordse äramääratud tähtajani.

§ 61.

Ühijuse kestmise tähtaega ei määrata mitte ära. Kui asjade käigu järele ühijuse kinnipanemine tarvilikuks tunnistatakse, siis lõpetab ta oma tegemuse ühijuse liikmete kahe üheteisele järgnevale eraforraliste pääkoosolekute otjüste järele, kui esimesel koosolekul selgestestatud ühijuse kinnipanemise põhjused enne teist koosolekut kõrvale saadetud ei ole.

Täheendus. Kui ühijus oma tegemust üks aasta päale asutamise lubasaamist alanud ei ole, siis arvatakse ühijus lõpetatuks.

§ 62.

Ühijuse tegemuse lõpetamise korral valib ühijuse liikmete pääkoosolek enese kehtelt mitte vähem kui kolm isikut ühijuse tegemuse lõpetamise komisjoni ja määrab ühijuse tegemuse lõpetamiskorra ära. See komisjon võtab ühijuse varanduse eestseisuse käest vastu. Komisjoni liikmed kutsuvad kutsesedelite ja avalikkude kuulutuste läbi ühijuse wõlauskujad üles, hoolitsewad wõlgade täielise tasumise eest, muundawad ühijuse varanduse rahaks ja alustawad läbirääkimisi ja lepitamisi kolmandate isikutega pääkoosolekul äramääratud põhjustel ja piirides. Summad, mis wõlauskujatele, niijama ka arvatawate nõudmiste täieliseks äratasumiseks lähewad, pandakse komisjoni poolt wõlauskujate tarwis ühesse riigi laenuasutusesse; enne jeda aega ei wõi ühijuse liikmete omanduse tagasinõudmist ühijusele järele jäänud varanduse kohaselt täita. Oma tegemuse üle paneb komisjon määratud tähtajaks pääkoosolekule aruande ette, sellest lahus pärast oma tegemuse lõpetamist üldelise aruande.

§ 63.

Pääle ühijuse tegewuse lõpetamise komisjoni aruande ühijuse liikmete pääkoosoleku poolt kinnitamisest (§ 62), antakse liikmetele nende ojamaksud ühes kasuajadega ja ostukasjudega, aga kahjujaamise korral nende pääle langewa kahju maha arwamisega (§ 60), tagasi; ühijuse järele jäänud warandus, kui jeda on, tarwitatakse pääkoosoleku otsuse järele, mis Liwimaa kuberneri kinnitamisel jõusse saab, üleüldisestulustest otstarbeteks. Kui Liwimaa kuberner ühijuse otsusega nõuus ei ole, antakse see sijemiste asjade ministriumile lõpuliseks otsustamiseks siisse.

§ 64.

Ühijuse tegewuse lõpetamise algust annab ühijuse eestseisus, lõppu ja tegewuse korralduse ühes seletusega, aga ühijuse tegewuse lõpetamise komisjon Liwimaa kuberneri kaudu sijemiste asjade ministriumile teada; pääle selle kuulutakse sellest awalikult ühijuse liikmetele ja kõikidele isikutele, kellel ühijusega tegemist on.

§ 65.

Kui Liwimaa kuberner — pääle seaduse läbi kuberneridele antud õiguse (et. 321 ja 863, т. II св. зак., изд. 1892 г. общ. губ. упр.) üleüldisi koostäimisi ära teelata, kui nendes midagi riigikorra, rahwa rahu ja kombelise elu wastalists asja ette tuleb, — muude põhjuste pärast tarwilikult arwab ühijust finni panna, siis paneb ta jeda sijemiste asjade ministriumile läbiwaatamiseks ette.

Täheendus. Kui ühijus Liwimaa kuberneri poolt finni pannakse, siis seisab wiimase mõimuses pääkoosoleku kokkufutsumise aega ja korda ühijuse tegewuse lõpetamise küsimise otsustamiseks ära määrata ehk otseskohe ühijuse liikmete keskelt ühijuse tegewuse lõpetamise komisjoni nimetada.

